

Плодовита черна пръсть става всждѣ, дѣ-то растителны-ты останкы гниѣть на сухо мѣсто и на отворенѣ въздухѣ; такъва е напр. черна-та пръсть по горы-ты. Плодовита-та черна пръсть е като сжщый торѣ.

По блатища и тръсища ся намира една черна пръсть, коя-то е станжала отъ растителны останкы, угнилы на-половинѣ, и то на мокро; нѣ такъва черна пръсть не поноси на растенія-та, едно защо-то у неѣ нѣма рудны трошницы както ты има у плодовитѣ-тѣ чернѣ пръсть, а друго защо-то отъ много-то влагѣ тя е набрала у себе много киселинѣ, та растенія-та, ако бы да смучать отъ неѣ, полниѣвать. Такъва черна пръсть ся казва *ялава черна пръсть* или *мртвища*. Ако рече чловѣкъ да раскопае нѣкой тръсей ще види, че ся копае тврдѣ тяжко и едва може да ся окрѣтитъ цѣли крѣпеліе угнеліе, кои-то кога изсхнѣть зимать да тлѣѣть като нѣкой сдуханы вжглища. Такъвъ тръсей е чиста ялава черна пръсть, съ коѣ-то не може да ся натори и подобри друга земя както ся прави съ плодовитѣ-тѣ чернѣ пръсть. Нѣ такъва тръсей ако бы да ся прѣсушять на ся насипать съ варовитѣ пръсть, тѣй стаятъ тврдѣ добры нивы защо-то ялава-та черна пръсть ще си изгуби влагѣ-тѣ и киселинѣ-тѣ та така ще ся обрѣне на плодовитѣ чернѣ пръсть.

Кога говоримъ просто *черна пръсть*, нѣ вси рѣзумѣваемы плодовитѣ-тѣ чернѣ пръсть. Черна-та пръсть колко-то и да е най-харна-та отъ всичкы другы строеве, пакъ само гола черна пръсть не чини и не поноси на растенія-та. Сама-та черна пръсть не е толкова сбита и не ся слѣпна та и кореніе-то у неѣ не можѣть цврѣсто да ся захванѣть; това е причина-та, дѣ-то на такъвъ земѣ зимнины-ты замѣ лесно загинвать отъ студѣ. Отъ другѣ странѣ на голѣ чернѣ пръсть посѣто-то расте много буйно та заглѣхва и обыкновенно полѣга, а оттова става голѣма тѣцета.

Отъ казано-то ся разбира, че за сѣненіе най-харна земя ще е оная земя, у коѣ-то има чернѣ пръсть, размѣсена съ пѣсчливѣ пръсть прави ѣж по-малко сипкавъ, и оттова и по-сбитѣ; а пакъ тяжкѣ-тѣ и жилавъ-тѣ глинѣ прави по-прѣхкѣ и по-ровкѣ. И така отъ примѣсенѣ-тѣ чернѣ пръсть и пѣсчлива-та и глинава-та земя става такъва, какво-то най-добрѣ поноси на растенія-та.